

ת.צ.

בבית משפט לעניינים מנהליים

בתל אביב

אירה גולן כהן ת.ז. 320963028

בעניין שבין:

מרחוב בורלא 13, תל אביב

ע"י ב"כ עוה"ד אסף כהן

מרחוב ויצמן 72, תל אביב 6230801

טל: 077-3305520 ; פקס: 03-6206318

המבקשת

(התובעת)

נגד

עיריית בת ים

נורדאו 17, בת ים

המשיבה

(הנתבעת)

מהות התובענה: צו עשה, כספית.

סכום התביעה האישית: 29.054 ₪.

סכום התביעה הקבוצתית: בלתי ניתן להערכה.

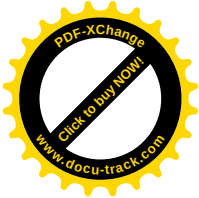
ברש , לאישור תובענה מנ , ליות נייצוגית

בהתאם לסמכותו על פי סעיף 8 לחוק תובענות ייצוגיות תשס"ו – 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") מתבקש בית המשפט הנכבד כדלקמן:

א. להורות על אישור התובענה המוגשת בד בבד לבקשה זו כתובענה ייצוגית.

ב. להורות על מתן הסעדים המפורטים בבקשה ו/או על מתן כל סעד מתאים אחר בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

ג. להגדיר את עילות התובענה ואת הקבוצה שבעבורה תנוהל התובענה בהתאם למבוקש בבקשה דנן או בהתאם לכל הגדרה אותה ימצא בית המשפט הנכבד לנכון.

ד לחייב את המשיבה לשלם גמול למבקשת בגין הגשת התובענה והבקשה וכן לשאת בשכר טרחת ב"כ המבקשת, שניהם כפונקציה של הסעד שיצמיח ההליך לקבוצה, כפי שנקבע בע"א 2046/10 עזבו שמש נ' רייכרט (נבו) ו/או ע"מ 6687/11 מדינת ישראל נ' זיוז'ו אבוטבול, [פורסם בנבו] מיום 25.12.12).

כל ההדגשות אינן במקור אלא אם נאמר אחרת.

פתח דבר :

המשיבה היא רשות מקומית אשר גובה מבעלי/מחזיקי נכסים סכומי כסף. במסגרת זו, לעיתים נוצרת לזכותו של התושב **יתרת זכות** מסיבות שונות (כגון: חילופי מחזיקים, מתן פטור או הנחה, זכיה בערר או בהשגה, חיוב שגוי ועוד).

דא עקא, שחרף חובת המשיבה על פי הדין להשיב לתושבים את יתרות הזכות **בתוספת ריבית**, אצל המשיבה: **"אין חיה כזאת בכלל סליחה"** – כדברי מנהלת החשבונות של המשיבה.

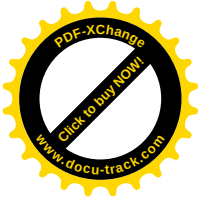
בנוסף, למרות שחלק מהתושבים משלמים למשיבה את הסכומים אותם היא זכאית לגבות מהם באמצעות **"הוראת דבע"** (בנקאית או כרטיס אשראי), לא רק שהמשיבה **משתהה** ולא גובה את מלוא חובותיה (הנטענים) במשך שנים על גבי שנים כך שבשל **הוראות חוזר היוע המשפטי לממשלה ו/או דיני השיהוי ו/או ההתיישנות ו/או תום הלב היא מנועה מלגבותם**, אלא שהיא אף מגדילה ומוסיפה במרוצת השנים לחובות אלה **ריביות ו/או ריביות פיגורים**, בו בזמן שבאפשרותה היה לגבותם בקלות ומזמן וממילא לחסוך מהתושבים **ריביות נש** מיתרות אלה.

לפיכך, מוצע להגדיר את הקבוצות באופן הבא:

א. כל תושב שבשנתיים האחרונות שלפני מועד בקשת האישור המשיבה השיבה לו (לרבות על דרך קיזוז מחוב קיים) יתרת זכות שנוצרה לו למעלה מ – 30 יום מיום פנייתו, אך לא הוסיפה לה ריבית.

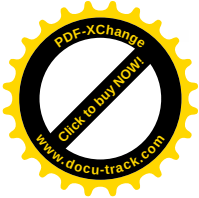
ב. כל תושב שביד המשיבה קיים אמצעי תשלום שלו ושהמשיבה גבתה ממנו בשנתיים האחרונות שלפני מועד הגשת מועד בקשת האישור, חובות שנוצרו למעלה מ – 3 שנים (למצער 7 שנים) לפני מועד הגבייה.

ג. כל תושב שביד המשיבה קיים אמצעי תשלום שלו ושהמשיבה גבתה ממנו בשנתיים האחרונות שלפני מועד הגשת בקשת האישור, ריבית ו/או ריבית פיגורים על חובות שלכאורה הוא חב לה.

העובדות :

1. המבקשת אזרחית ותושבת ישראל.
2. המשיבה רשות מקומית.
3. עד לתחילת שנת 2019 המבקשת הייתה הבעלים של מחצית דירה הידועה כגוש 7135 חלקה 194/36 ברחוב החשמונאים 38 בבת ים. מחצית הדירה השנייה הייתה בבעלותו של מר אנדרי בודנר.
4. במשך שנים ולכל הפחות מחודש מרץ 2009, המבקשת ומר בודנר שילמו למשיבה את התשלומים השונים באמצעות **הוראת דבע** שניתנה למשיבה לחייב את חשבון הבנק שלהם. כבר כעת יודגש, כי **הסיבה בגינה מסרה המבדשת את הוראת הדבע למשיבה הינה על מנת שכל חובות הנכס ישולמו בדלות במועדם וכסדרם ומבלי שיוותרו "זנבות"**.
5. ביום 6.12.18 מכרו המבקשת ומר בודנר את הדירה לה"ה גלעדי.
6. לאחר תשלום מלוא תמורת הדירה ומסירת החזקה (במהלך ינואר 2019), עדכנה המבקשת את המשיבה בדבר חילופי המחזיקים וביקשה "אישור לטאבו". לאחר **שעודכ פטור** מארנונה בגין נכס ריק, הובהר למבקשת על ידי נציגת המשיבה כי **נוצרה בחשבו יתרת זכות**.
7. לפיכך ובהתאם להנחיית נציגת המשיבה בהודעתה מיום 19.2.19, ביום 21.2.19 פנתה המבקשת למחלקת הארנונה וביקשה שיתרת הזכות תועבר: **"לחשבון שממנו בוצעו החיובים ושניתנה לכם הוראת קבע"**.
8. ביום 26.2.19 השיבה המשיבה והבהירה כי על מנת לקבל החזר: **"יש להעביר צילומי תעודות זהות של מחזיקים בחשבון, פרטי חשבון בנק, למלא טופס מצורף במידע שאתה מטפול בבקשה להחזר יש לצרף יפוי כוח"**.
9. ביום 13.3.19 העבירה המבקשת למשיבה את המסמכים המבוקשים ביום 18.3.19 השיבה המשיבה כי תצלום השיק לא היה קריא, וביום 18.3.19 **צירפה המבדשת תצלום נוס של השיק**.
10. ביום 2.4.19 פנתה המבקשת אל המשיבה והזכירה לה כי טרם התקבל החזר וכך גם עשתה ביום 16.4.19. ביום 17.4.19 השיבה המשיבה: **"החזר נמצא בטיפול. הכל תלוי"**.
11. אמרו מעתה: מ האמור לעיל עולה שגם לשיטת המשיבה לכל המאוחר ביום 13.3.19 כל המסמכים אותם בידשה לצור ביצוע החזר היו בידה

12. משחלף הזמן וההחזר לא התקבל, ביום 20.5.19 פנתה המבקשת אל המשיבה והעמידה אותה על כך, וביום 20.5.19 השיבה המשיבה: **"הועבר לאישור החזר, תחילת חודש הבא יועבר לבנק."**

13. רק ביום 26.5.19, **דרי: 74 ימים מהיום שבו כל המסמכים אותם בידשה היו בידה כולל צילום שיר "דריא"** – ביצעה המשיבה את ההחזר.

א' התכתובת מצורפת כנספח א'.

ב' המסמכים שצורפו למכתב המבקשת מיום 13.3.19 מצורפים כנספח ב'.

ג' צילום השיק "הקריא" שצורף למכתב המבקשת מיום 18.3.19 מצורפים כנספח ג'.

ד' תדפיס דף מחשבון הבנק מצורף כנספח ד'.

14. בנוסף, כפי שעולה מהתכתובת לעיל, ביום 30.5.19 העבירה המשיבה למבקשת את דף החשבון כפי שהתבקשה. לאחר שהמבקשת עיינה בדף החשבון הסתבר לה כי המשיבה קיוזה מיתרת הזכות סכומים שונים כגון: "מים עירייה" בסך של 7.33 ₪, "מד מים" בסך של 0.25 ₪, "ביוב עירייה" בסך של 3.41 ₪, "אגרת גבייה" בסך של 0.47 ₪, "עיקול טאבו" בסך של 0.37 ₪. בהמשך גם הסתבר למבקשת, לאחר שפנתה אל המשיבה, כי המשיבה קיוזה גם סך נוסף, ככל הנראה של 16.18 ₪ בגין "חוב ארנונה" (להלן: **"החובות הנוספים"**).

ה' דף החשבון שנמסר למבקשת מצורף כנספח ה'.

15. זו אף זו. אף שהמשיבה ביצעה את ההחזר **כחודשיים וחצי** לאחר שכל המסמכים שאותם ביקשה היו בידה, מדף החשבון עלה כי היא **לא הוסיפה ריבית** ליתרת הזכות כפי חובתה על פי הדין.

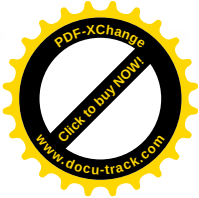
16. לפיכך, ביום 11.6.19 ב"כ המבקשת שוחח עם נציגת המשיבה, הגב' גאולה שר שעמה התנהלה כל התכתובת לעיל, שתפקידה במשיבה הינו **"מנהלת חשבונות – אגף הכנסות"**, וביקש לברר עמה את הדברים.

17. וכך הבהירה הגב' שר לגבי אי תשלום הריבית:

אסף: כן בסדר אני רק רוצה להבין את זה, וריבית אני מבין שלא הוספתם על החזר בסוף? אני לא רואה שיש פה ריבית?

גאולה: למה החשבון נסגר ב-6/2/19 איזה ריבית אנחנו יכולים לדבר?

אסף: ריבית של הכסף מאז שהחזר מאז שנסגר החשבון עד שהחזרתם את הכסף?

גאולה: נו זה צובר מה שזה צובר, אבל הצמדה זה קודם כל החשבון שכאילו היתרה היא צוברת רד הצמדה אוקי,

אסף: איפה זה מופיע בסעיף?

גאולה: זה לא מופיע אתה לא יכול לראות את זה, וחוץ מזה הצמדה הייתה שלילית,

אסף: ולמה לא ריבית אבל? ריבית אתם לא ...

גאולה: כי זכות לא צובר ריבית,

אסף: הבנתי

גאולה: אי חיה כזאת בכלל סליחה,

עמ' 2 ש' 43-32 לתמליל.

18. וכך הבהירה לגבי החובות הנוספים:

”גאולה: זה אני אגיד לך מה היו חובות לפני זה בסעיפים הקטנים, 7 שקל בסעיף מים בסעיף ביוב, אגרת גבייה וכאילו מהזכות הזה כל החובות הקטנות האלו כן בכמה שקלים הם התקזזו, זהו כאילו,

עמ' 1 ש' 16-14 לתמליל.

ובהמשך:

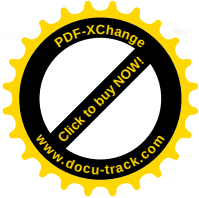
גאולה: זה הכול כס כזה דטנצ'ד,

עמ' 2 ש' 31 לתמליל.

ו' תמליל השיחה מיום 11.6.19 והדיסק מצורפים כנספח ו'.

19. הנה כי כן, מן האמור עולה כי המשיבה כלל לא מכירה בחובתה לשלם ריבית על יתרות זכות שנצברו אצלה וממש מתפלאת מפניית המבקשת בעניין, כמו גם שלשיטתה היא רשאית לקזז סכומי כסף מהתושבים בגין חובות ישנים נושנים נטענים היות ומדובר בכסף "קטנצ'ק".

20. לאור דברים אלה, ביום 22.7.19 פנתה המבקשת אל המשיבה והעמידה אותה על כך שבהימנעותה מלהוסיף ריבית ליתרות הזכות והשתהותה בגביית החובות הנוספים הנטענים במשך שנים ובטח שבגבייתה ריבית ו/או ריבית פיגורים בגינם למרות שיכולה הייתה לגבותם מזמן ובקלות

באמצעות הוראת הדבע – היא פועלת בניגוד לדין. המבקשת ביקשה שמהמשיבה כי תסביר ותגבה במסמכים את מהותם של החובות הנוספים (מועד היווצרות החוב, הסיבה להיווצרותו, סכום הקרן, הריבית והאם נשלחו הודעות ודרישות תשלום) והודיעה למשיבה על כוונתה להגיש כנגדה תובענה ייצוגית.

ז' מכתבה של המבקשת מיום 22.7.19 מצורף **כנספח ז'**.

21. ביום 23.9.19 העבירה המשיבה למבקשת דפי חשבון שונים וכן תזכורות שלכאורה נשלחו למבקשת ו/או למר בודנר שותפה לדירה בקשר עם החובות הנוספים.

ח' מכתבה של המשיבה מיום 23.9.19 והתדפיסים שצורפו לו מצורפים **כנספח ח'**.

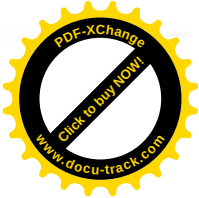
22. למען הספר ספק יובהר, כי בפעם הראשונה שלמבקשת (שלא גרה בדירה) נודע על החובות הנוספים הייתה כאשר אלה קוזזו מיתרת הזכות. למבקשת לא זכור אם ראתה את התזכורות שנשלחו לכאורה (לכתובת הנכס או לכתובתו של מר בודנר) בקשר עם החובות הנטענים (ושליחתם מוכחשת) ובכל מקרה ברור לה שגם אם הייתה מעיינת בהן, היא בוודאי הייתה מאמינה שהחובות הנזכרים בהם ישולמו באמצעות הוראות הקבע שמסרה – שהרי בדיוק בשל סיבה זו היא מסרה למשיבה את הוראת הקבע: על מנת שתגבה באמצעותה את מלוא חובותיה ולא תותיר אחריה "זנבות".

23. ביום 3.10.19 פנתה המבקשת למשיבה וביקשה כי תשיב לפנייתה מיום 22.7.19 וכן ביקשה מסמכים נוספים. ביום 24.10.19 השיבה המשיבה לפניית המבקשת כדלקמן:

א. **לגבי אי תשלום הריבית**: המשיבה הודתה **בפה מלא** שלמרות שחלפו למעלה מ- 30 יום מהמועד שבו כל המסמכים אותם ביקשה המשיבה היו בידיה ועד ביצוע ההחזר, היא לא שילמה ריבית. כלשונה של המשיבה בסעיף 9 למכתבה: **"ביום 27.3.19 הוגשה הבקשה כנדרש לצורך ביצוע ההחזר כשההחזר הועבר לחשבון הבנק של הגב' אירה גולן במאי 2019"**.

למעלה מן הצורך יוער, כי המשיבה "לא דייקה" בעובדות, שכן הבקשה "הוגשה כנדרש" ביום 13.3.19 (אז נשלח "השיק הקריא") וההחזר בוצע ביום 26.5.19. מכל מקום, מתשובת המשיבה עולה כי **גם לשיטתה חלפו למעלה מ- 30 יום**.

ב. **לגבי החובות הנוספים**: המשיבה התייחסה והסבירה במכתבה רק את חוב הארנונה אשר לשיטתה נוצר לפני מתן הוראת הקבע ובשל איחור בתשלום שני חשבונות, אך לא נתנה שום הסבר לגבי קיזוז החובות הנוספים, פרט לטענתה כי הם נוצרו לפני מתן הוראת הקבע ואיזכור סכומים חסרי פשר. עוד הבהירה המשיבה כי הסיבה בגינה השתתתה ולא גבתה את החובות הנוספים באמצעות הוראת הקבע במשך שנים הינה

בשל כך ש: "הוראת הקבע שניתנה, החלה רק ביום 1.3.09 (עד מועד זה היו חובות בגין ארנונה, מים ביוב מד מים ואגרת גביה), לצרכי תשלום חשבונות הארנונה השוטפים (הקו התחתון במקור א.כ.), ואין באפשרותה של מרשתנו להשתמש בהוראת קבע זו לצרכים אחרים, בפרט לצרכי גביית חובות נוספים מעבר לתשלומים השוטפים".

ודוק, למכתבה המשיבה גם צירפה דפי חשבון שונים וכן תזכורות בקשר עם החובות הנטענים אשר נשלחו לכאורה בקשר עם החובות הנוספים.

ט' מכתבה של המבקשת מיום 3.10.19 מצורף כנספח ט'.

י' מכתבה של המשיבה מיום 24.10.19 (כולל צרופותיו) מצורף כנספח י'.

24. לפיכך ביום 6.11.19 פנתה המבקשת למשיבה וביקשה שתעביר לעיונה את טופס ההצטרפות עליו חתמה המבקשת להסדר הוראת הקבע, וכן את חשבונות הארנונה שהונפקו בשנתיים האחרונות.

יא' מכתבה של המבקשת מיום 6.11.19 מצורף כנספח יא'.

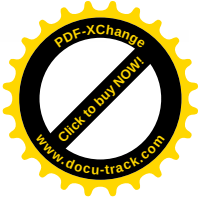
25. ביום 19.11.19 השיבה המשיבה וטענה כי טופס הוראת הקבע עליו חתמה המבקשת אינו בנמצא עקב חלוף הזמן – דבר אשר לא מנע ממנה כאמור לטעון כי לכאורה היא מנועה הייתה מלגבות את החובות הנוספים באמצעות הוראת הקבע. בנוסף, פרט לטענתה הכללית כי הסיבה להיווצרות החובות הנוספים הינה בשל כך שלכאורה המבקשת נמנעה מלשלם את חיוביה הזמן, המשיבה נמנעה מלהשיב כדבעי ולמסור למבקשת את המידע וההסברים שהתבקשה למסור בקשר עם החובות הנוספים, וכל שעשתה הוא להפנות לדפי החשבון (למעט לעניין "מים עירייה").

26. בדומה לדבריה של הגב' שר לעיל לפיהם "זה הכול כסף כזה קטנצ'יק", המשיבה שבה וטענה כי מדובר ב: "יתרות מזעריות לתשלום", משל המשיבה סבורה כי היות ומדובר בסכומים קטנים יחסית, היא רשאית לעשות כרצונה.

27. אדרבא היות ולטענת המשיבה מדובר בסכומים קטנים בוודאי שהיה עליה לגבותם במש שנים באמצעות הוראת הדבע חל מלגרור אותם במש שנים ובוודאי שלהוסי עליהם ריבית על גבי ריבית להכפילם ולשלשם.

יב' מכתבה של המשיבה מיום 19.11.19 מצורף כנספח יב'.

28. מכאן הבקשה.

התובענה ראויה לידו כייצוגית:

התובענה נסמכת על פרט 11 שבתוספת:

29. סעיף 3 (א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי ניתן להגיש תובענה ייצוגית בהתאם לפרטים המנויים בתוספת השנייה לחוק. פרט 11 מאפשר להגיש תובענה כנגד רשות בגין: **"סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר"**.

30. כל התשלומים אותם גבתה המשיבה מהמבקשת הינם תשלומי חובה, לרבות תשלומי הריבית בגינם. גם הימנעות המשיבה מלשלם ריבית על יתרות הזכות, נכללת בפרט האמור:

"עילתו של כל חבר בקבוצה יסודה בגבייה ביתר של תשלומי ארנונה. תשלומי חובה אלה הוכרו לאחר הליכי השגה וערר כגביית יתר והושבו ללא רכיב הריבית שלא כדין. חוק הריבית קובע חובת השבה של גביית היתר בצירוף ריבית. על כן ריבית זו היא חלק אינהרנטי מתשלום היתר שנגבה שלא כדין. חוק הריבית קבע חובת השבה של תשלום החובה שנגבה שלא כדין, וקבע שדרך ההשבה היא בתוספת ריבית. סעיף 7 בחוק הריבית קובע כי "לעניין הגביה, דין ריבית והפרשי הצמדה לפי חוק זה כדין תשלום החובה שעליו הם נגבים". יש לראות בעילות ההשבה נושא התובענה עילות להשבה מלאה של תשלום היתר. אם לא תאמר כן תעלה השאלה מנין פוסקים בתי המשפט בתובענות ייצוגיות שונות סעד של השבת כספים שגבו ביתר בתוספת ריבית והצמדה, אם לא בשל כך שהריבית היא חלק בלתי נפרד מן ההשבה של תשלום היתר".

תי"צ (מינהליים מרכז) 10615-08-11 אמנו **רמזי פרג' נ' עיריית פתח תקווה** (פורסם בנבו, 22.04.2015)

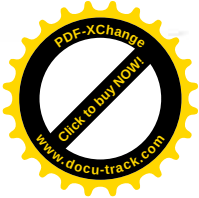
עילת תביעה אישית:

31. סעיף 4 (א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע שמי שיש לו עילת תביעה אישית רשאי להגיש תובענה ייצוגית. המבקשת תטען כי בידיה מספר עילות תביעה כנגד המשיבה כמפורט להלן

הימנעות המשיבה מהשבת יתרות זכות בצירו ריבית

הפרת חול הריבית:

32. סעיף 6 לחוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ס-1980 (להלן: **"חוק הריבית"**) קובע כי:

"ישלם אדם תשלום חובה שלא חב בו ביתר על הסכום שהוא חב בו (להלן – תשלום יתר) ולא הוחזר תשלום היתר תוך 30 ימים מיום שילומו, תחזירו הרשות המקומית בתוספת הפרשים לפי שיעור העליה של המדד מן המדד שפורסם סמוך לפני יום שילומו של תשלום היתר עד המדד שפורסם סמוך לפני היום הקובע שלפני יום החזרתו; לא הוחזר תשלום היתר **תוך 30 ימים מיום שהאדם ששילמו הודע בכתב** לרשות המקומית שהתשלום שנגבה ממנו הינו תשלום יתר, תחזירו הרשות המקומית בתוספת הפרשים לפי שיעור העליה של המדד כאמור ובתוספת ריבית צמודה בשיעור של 0.5% לחודש מיום שילומו של תשלום היתר עד יום החזרתו.

33. ובדנן, אין מחלוקת כי למרות שחלפו למעלה מ- 30 יום ממועד פניית המבקשת (כולל מסירת כל המסמכים הדרושים), המשיבה לא הוסיפה ריבית ליתרת הזכות.

34. על כן, אין גם מחלוקת כי המשיבה הפרה את הוראות חוק הריבית.

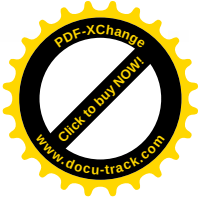
35. ודוק, הדברים אותם דברים גם לגבי תושבים אשר יתרת הזכות שנוצרה להם הינה בשל סיבות אחרות (שאינם הנחה או פטור כפי המקרה של המבקשת), כגון השגה או ערר:

"החוק קובע חובת השבה בצירוף ריבית מקום שתשלום יתר לא הוחזר תוך 30 ימים מיום שהודיע הנישום לרשות בכתב, שהתשלום שנגבה ממנו הוא תשלום יתר. "הודיע בכתב" משמעו יכול להיות פניה בכתב לרשות. חוק הריבית אינו ממעט סוגי פניות בכתב לרשות וקובע באופן כללי כי נדרשת הודעה "בכתב" לצורך תחולת הסיפא של סעיף 6. אני סבורה כי לשון החוק "הודיע בכתב" בהחלט מתיישבת לכאורה גם עם היותה של פניה זו השגה, כהגדרתה בחוק הערר, שהוגשה בכתב. שהרי חוק הערר מתווה את הדרך לתקוף חיוב בארנונה ומורה כי "מי שחוייב בתשלום ארנונה כללית רשאי תוך תשעים ימים מיום קבלת הודעת התשלום להשיג עליה לפני מנהל הארנונה...".

ת"צ (מינהליים מרכז) 10615-08-11 אמנו רמזי פרג' נ' עיריית פתח תלווה (פורסם בנבו, 22.04.2015)

עשיית עושר ולא במשפט:

36. המשיבה לא שילמה למבקשת וכעניין שבמדיניות אינה משלמת ריבית על יתרת הזכות בניגוד לחובתה על פי חוק הריבית. ממילא בכך מתעשרת המשיבה שלא כדין על חשבון התושבים באופן המקים לה חובת השבה על פי סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט תשלי"ט 1979 (להלן: "חוק עשיית עושר").

37 מדובר במקרה מובהק שבו יש להחיל את דיני עשיית העושר :

"המבקשת סומכת את הבקשה לאישור התובענה על חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר ולא במשפט") ועל עילות אחרות, בהן עוולת הפרת חובה חקוקה, תרמית, ורשלנות. אולם, לטעמי יש למקד את התובענה הייצוגית בעילה מכוח דיני עשיית עושר ולא במשפט, שהיא העילה הטבעית המהווה את "דר המל" בתביעות להשבת תשלומי חובה שגבתה רשות שלא כדי (ראו רע"א 1761/02 רשות העתיקות נ' מפעלי תחנות, פ"ד ס(4) 545 (2006); ע"א 546/04 עיריית ירושלים נ' שרותי בריאות כללית [פורסם בנבו] (ניתן ביום 20.8.09); ע"א 5262/08 מילגד בע"מ נ' מועצה אזורית מטה אשר [פורסם בנבו] (ניתן ביום 29.7.10). בענייננו, באתי למסקנה כי עומדת למבדשת עילת תביעה אישית לכאורה בשל כ שהמשיבה נמנעת שלא כדי מלהשיב למבדשת את סכום הארנונה שגבתה ממנה שלא כדי בתוספת הפרשי ריבית. עילה זו עומדת לה מכוח חוד עשיית עושר ולא במשפט"

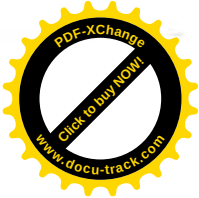
תי"צ (מינהליים נצי') 22406-08-13 לוסיא גלס בע"מ נ' עיריית נצרת עילית (פורסם בנבו, 10.06.2014)

הימנעות המשיבה לגבות את החובות הנוספים במש שנים ארוכות מצדיתה את ביטולם והשבתם.

שיהוי:

38. המשיבה נמנעה מלגבות את החובות הנוספים אף שלטענתה הם נוצרו לפני לפחות עשר שנים ולמרות שלפחות עשר שנים לפני גבייתם, נמסרה לה הוראת קבע כך שהיא יכולה הייתה לגבות הסכומים בקלות. ממילא המתנתה של המשיבה פרק זמן רב כה רב עד לגבייתם לוקה בשיהוי מובהק:

"עוד אבקש להבהיר, כי אין ללמוד מן הדברים שאמרתי עד עתה כי לדיני השיהוי המינהלי אין שום נפקות במסגרת הליכי הגבייה המינהליים. כלומר, אין ללמוד מדבריי כי לא ניתן להעלות טענת שיהוי בתוך תקופת ההתיישנות (ראו לעניין זה סעיף 27 לחוק ההתיישנות, וראו גם פרשת תלמוד תורה, בעמ' 443). יוער, כי התפישה כי הנישום רשאי להעלות טענת שיהוי בתוך תקופת ההתיישנות החלה על הליכי גבייה מינהליים קיבלה את ביטוייה בהנחיה שיצאה לפני מספר שנים מתחת ידו של היועץ המשפטי לממשלה עצמו."

ע"מ 8832/12 עיריית חיפה נ' יצחק סלומי בע"מ (פורסם בנבו, 15.04.2015)

39 כאמור, כאשר המבקשת מסרה למשיבה הוראת קבע לחיוב חשבונה ומשהמשיבה עשתה במשך שנים שימוש בהוראה וחייבה את חשבון המבקשת בסכומי כסף, ממילא המבקשת האמינה והסתמכה על כ שכל חובותיה למשיבה שולמו ומשולמים כסדרם והמשיבה לא מותירה "זנבות". זו למעשה הסיבה העיקרית בגינה המבקשת מסרה למשיבה את הוראת הקבע.

"וכך קבע השופט פוגלמן בפרשת נילי קורן: "לענייננו רלוונטית שאלת ההסתמכות של הפרט על התנהלות הרשות שעה שישנו פער בין החוק הכתוב לבין מידת הגשמתו במציאות. לעיתים, כאשר הרשות המבצעת נוקטת מדיניות ברורה של אי אכיפה אשר הופכת לדרר התנהגות מקובלת ומתגבשת לכדי מנהג. נוצרת בקרב הציבור בהדרגה ציפייה שגם בעתיד תמשיך הרשות לנהוג כך. על כן, **מדיניות עדבית של אי גביה של תשלומי חובה – למשל ארנונה – עשויה לבסס אינטרס הסתמכות ראוי להגנה (למצער ביחס לגביית חובות עבר), בשל כך שסטייה ממנהגי אכיפה אלה פוגעת באינטרס ההסתמכות של הפרט**" (שם בסעיף 22, הדגשה שלי, נ.א.)"

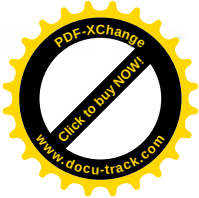
ע"מ (מינהליים מרכז) 53549-05-14 **אברהם שלום נ' עיריית ראשו לציו** (פורסם בנבו, 27.06.2016)

40 מאידך, הימנעותה של המשיבה לעשות את המתבקש והמוכן מאליו לגבות את החובות הנוספים במשך שנים ובאמצעות הוראת הקבע הינו התנהגות בלתי סבירה ובלתי הוגנת מצידה של המשיבה, שפגעה באינטרס ההסתמכות של המבקשת:

"הוסף על דיני השיהוי, את **חובת ההגינות** כלפי הפרט המוטלת על כל מי שבידו סמכות שלטונית. ברי על כן, כי שיהוי החורג כמעט פי שניים מתקופת ההתיישנות והחורג מחובת ההגינות של הרשות המינהלית, מהווה הגנה ראויה מפני הליכי הגבייה המינהלית בענייננו. **אי לפיכ לדבל כסבירה פעולת הליכי גבייה שננדטים בשיהוי כה רב**, בעיקר, עת לא ברור כי הובהר לעותר שמדובר בחוב המתייחס לתקופות שונות ועת מתקשה הוא להתמודד עם רישומי העירייה בכרטיסיית חשבון"

ע"מ (מינהליים ת"א) 3568-05-12 **שמעו איל נ' עיריית תל-אביב** (פורסם בנבו, 28.04.2013)

41 אף כי המסקנה שהמשיבה נוהגת בחוסר סבירות והגינות ברורה מאליה, חיזוק נוסף לה ניתן למצוא בהוראות חוזר היועץ המשפטי לממשלה ממס' 7.1002 מחודש פברואר 2012 (להלן:

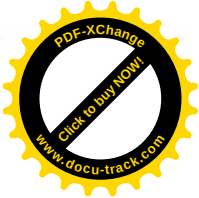
"החזר" אשר מעבר לכך שהמשיבה הפרה גם אותו (על כך בהמשך) האמור בו מהווה אינדיקציה לגבי **סטנדרט ההתנהגות המצופה** מן הרשות:

העותרים גם ביקשו ליתן גדרים ל"זמן סביר" בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה 7.1002 מחודש פברואר 2012 העוסקות ב"הפעלת הליכי גבייה מנהליים לפי פקודת המיסים (גביה)", שתחולתן מחודש אוגוסט 2012. ואולם, הנחיות אלו פורסמו לאחר שהמשיבה נקטה בהליכי הגבייה נגד העותרים ומשכך הן אינן תקפות ביחס למקרה זה. אך, גם אם ההנחיות כלשעצמן לא חייבו את המשיבה במקרה זה, כאמור **נית להסתייע בה בבחינת סבירות פעולתה של המשיבה בעניינם של העותרים** (ראו עת"מ (ב"ש) 46387-08-11 א. א. ח. פלסט בע"מ נ' עיריית באר שבע, [פורסם בנבו], 20.07.12). ההנחיות עוסקות בעיקרן בקביעת מועדים סבירים לנקיטת הליכים מטעם רשות עד לפתיחת הליכי גבייה, ונקבע בהן כי חרף תקופת ההתיישנות הקבועה בדין האזרחי לשבע שנים, על רשות מנהלית מוטלת החובה שלא להשתהות בפתיחת הליכי גבייה מנהליים ועליה לפתוח בהם ולנהל אותם תוך פרקי זמן סבירים. בהמשך לכך נקבע בהנחיות, כי ככלל, **על הרשות לפתוח בהליכי גבייה תוך פרד זמן שלא יהיה ארו משלוש שנים**. במקרה זה המשיבה החלה בהליכי גבייה מנהליים, שהראשון שבהם לפי סעיף 4 לפקודת המיסים (גביה) היה משלוח מכתב דרישה ראשון, ביום 6.05.98 בתוך שלוש שנים ממועד יצירת החובות, שהם כאמור נצטברו מאז שנת 1995 עת חדלו הורי העותרים מתשלום הארנונה. 8. ברם בכך אין די, שכן בהנחיות האמורות גם נקבע כי הרשות אינה יוצאת ידי חובתה בפתיחת הליכי הגבייה בזמן סביר ועליה גם להפעיל את אמצעי הגבייה במאמץ לגבות את החוב, במרווחי זמן סבירים, והיא אינה יכולה להשתהות ולמשוך את הליכי הגבייה (סעיף 8.1 להנחיות האמורות).

עת"מ (מינהליים י-ם) 51398-06-12 **יורשי המנוחים יצחק ואסתר ב שוש ז"ל נ' המועצה האזורית "מטה יהודה** (פורסם בנבו, 14.01.2013)

42. הדברים דלעיל נכונים לדגן מכוח קל וחומר. לא רק שעברו הרבה **למעלה מ – 3 שנים** ממועד היווצרות החובות הנוספים הנטענים – כפי שנקבע בחוזר, ולא רק שבמשך כל השנים המשיבה לא נקטה בהליכי גבייה מנהליים, אלא שעל מנת לגבות את חובותיה היא בכלל לא נדרשה לנקיטת הליכים כאלה. **כל שהיה עליה הוא לבצע את הגבייה באמצעות הוראת הדבע שניתנה לה.**

43 אף כי וכאמור, לא זכור למבקשת כי היא ראתה את התזכורות/הודעות בקשר עם החובות הנוספים (ושילחתן כאמור מוכחשת), בכל מקרה **אי בה כדי לגרוע מהמסדנה כי המשיבה השתתה שכ מעבר לשליחת היא לא עשתה דבר וישבה "בחיבור ידיים"**:

"גם אילו הייתי סבור כי העותר ידע על ליום הליכי הגביה הנטענים, עדיין הייתי קובע כי ההליכים בהם נקטה העירייה לא היה בהם כדי לעצור את מירון ההתיישנות ובעניין זה אבקש להפנות לדבריה של כב' השופטת וילנר בעת"מ (חיפה) 31653-10-11 עמותת ישיבת אש התורה נ' עיריית חיפה (פורסם בנבו, 6.6.12 עמ' 9 לפסק הדין) לפיהם: "אולם על מנת שהליך הגביה המנהלי יביא לעצירת ההתיישנות, על ההליך שנקט להיות משמעותי ועליו לעמוד בכללי המשפט המנהלי, ובכלל זה, שימוש בתום לב ובזכות המיוחדת ויוצאת הדופן שהוענקה לרשות המנהלית בהליך הגביה המנהלי. משמעות הדברים היא כי על הרשות לנקוט בהליך ממשי לגביית החוב הליך רציף וסביר, וללא שיהוי. כ לדוגמא על לה לרשות להסתפק במשלוח הודעת דרישה לנישום שאחריה ואי ולא כלום עליה להתכבד ולנדוט בהלי אפדטיבי ואינטנטסיבי בגביית החוב, כמו הליכי עיקול, תפיסת נכסים ועוד. רק פעולות מעין אלה יגרמו לטעמי להפסקת מירון ההתיישנות".(וראה גם עת"מ 28875-05-14 כהן נ' עיריית נהריה (פורסם בנבו 9.11.2014, פסקה 11"

עת"מ (מינהליים חי') 21633-02-17 מוחמד חס מחאג'נה נ' עיריית אום אל פחם פורסם בנבו, 20.02.2018) "

כן ראו:

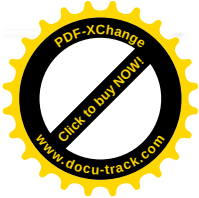
"כפי שפורט לעיל במקרה שבפנינו המשיבה לא נהגה כלל בהתאם להנחייה האמורה , וגם בהנחה שנקטה בפעולות הנטענות על ידה , הרי שפעולות אלו לא העידו על מאמ אמיתי לגבות את החוב והן לא בוצעו במרווחי הזמן הסבירים ולפיכך וגם מטעם זה ניתן לקבל את טענת השיהוי המועלית על ידי העותר".

עת"מ (מינהליים חי') 21633-02-17 מוחמד חס מחאג'נה נ' עיריית אום אל פחם פורסם בנבו, 20.02.2018)

44. ושוב נאמר: הדברים דלעיל נכונים לדנ מכוח דל וחומר שכ כל מה שהיה על המשיבה לעשות הוא לגבות את חובותיה הנטענים באמצעות הוראת הדבע -הא ותו לאו חל מלהמתי שנים רבות שבמהלכ כל שעשתה הוא לשלוח תזכורות מוכחשות

הפרת חובה חלודה - הוראות חוזר היוע המשפטי לממשלה:

45 כפי שצינו לעיל, בשנת 2002 הנפיק היועץ המשפטי את החוזר. החוזר קובע במפורשות כי אל לה לרשות להשתהות בגביית חובותיה וכי עליה לנקוט הליכי גבייה בהקשרם לכל היותר בתוך 3 שנים

ממועד היווצרותם ואם לא עשתה כן היא מנועה מלגבותם. היועץ אף מבהיר כי הדין אותו דין גם לגבי גבייה פאסיבית :

"בעניין גביה פסיבית מדגיש היועץ כי "הכלל הוא, כי רשות שנמנעה, ללא הצדקה, ושלא לפי הנחייה זו, מנקיטת הליכי גביה לפי פקודת המסים (גביה), תוך המתנה למועד שתוכל לגבות בו גביה פסיבית, לא תוכל בבוא העת לעשות כן ויהא עליה לתת את האישור, לעשות את הפעולה או לשלם את התגמול לחייב, לפי העניין" (ההנחיה, בעמ' 1)"

ע"מ 8329/14 עיריית קרית אתא נ' נילי קורן, פורסם בנבו, (31.05.2016).

יג' החוזר מצורף כנספח יג'.

46. סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] קובע כי :

"מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוג או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני".

47 פקודת הפרשנות (נוסח חדש) מגדירה את המונח "חיקוק" כדלקמן :

"חיקוק" – כל חוק וכל תקנה בין שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין שניתנו לאחריה; אולם מקום שהמלה "חיקוק" באה בפקודה או בתקנה שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו ;

48. בהמשך לכך מגדירה הפקודה את המונח "תקנה" :

"תקנה" – תדנה כלל חוד עזר מנשר אכרזה צו הוראה הודעה מודעה או מסמך אחר שניתנו מאת כל רשות באר ישראל או בישראל, בין לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין לאחריה, מכוח חוק, או מכוח אקט של הפרלמנט הבריטי או מכוח דבר-המלך-במועצה, לרבות צו, הוראה, הודעה, מודעה או מסמך אחר שניתנו על יסוד תקנה, כלל או

חוק עזר כאמור ; אולם מקום שהמלה "תקנה" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו ;

49. המבקשת תטען כי יש לראות את החוזר "בתקנה" ולפיכך "חיקוק", בהיות החוזר "צו, הוראה, הודעה, מודעה, או מסמך אחר, שניתנו מאת כל רשות בארץ ישראל או בישראל".

50. המבקשת תטען, כי בהימנעותה של המשיבה מלנקוט כל פעולה במשך שנים לגביית חובותיה והמתנתה למועד שבו יתאפשר לה לבצע גבייה פאסיבית, קל וחומר מקום בו באפשרותה היה לגבות את חובה בנקל וללא שום עלות, יש כדי לקיים את כל יסודות העוולה כפי שהותוו בהלכה הפסוקה:

א. אי קיום חובה על פי חיקוק: המשיבה מפירה את הוראות החוזר שאינו חלק מפקודת הנויקין.

ב. החובה החלודה נועדה לטובת/הגנת הנפגע: כפי שעולה מהחוזר, מטרתו למנוע את הפגיעה בתושב, אשר אין צפייה, וגם לא אמורה להיות, שישמור את ראיותיו במשך שנים רבות (עמ' 4 לחוזר).

ג. הנזל הוא מהסוג אליו התכוו החידוד: מטרת החוזר הינו למנוע מצב בו התושב נדרש לשלם חובות אשר בשל חלוף הזמן אין באפשרותו לעמוד על טיבם ולבחון את מוצדקותם.

ד. הנזל נובע מהפרת החובה החלודה: כתוצאה מהפרת החוזר, התושבים נדרשים לשלם חובות ישנים נושנים שאין באפשרותה לעמוד על טיבם.

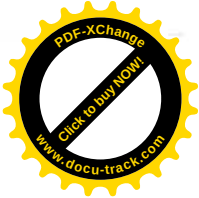
51. ודוק, גם בהפרתה את הוראות חוק הריבית ואת הוראות חוק ההתיישנות (כמפורט להלן), מבצעת המשיבה עוולה מסוג של הפרת חובה חקוקה

התיישנות:

52. בגבייתת חובות שנוצרו למעלה מ 7 שנים, לבטח בנסיבות דנן בהן באפשרותה לגבות את חובותיה בנקל ובאמצעות הוראת הקבע, המשיבה פועלת בניגוד להוראות סעיף 5 לחוק ההתיישנות, תשי"ח-1958.

53. ודוק, כאמור, מרוץ ההתיישנות לא נעצר בשל משלוח התזכורות הנטענות:

"נפסק כי לצורך עצירת מרוץ ההתיישנות של 7 השנים מיום היווצרות החוב על הרשות הגובה להראות פעולת גבייה אופרטיבית ממשית לצורך גביית החוב מעבר למכתבי

התראה ודרישה (ראו: עע"מ 10372/08 עיריית בת ים נ' שמואל אדוט ז"ל (לא פורסם, [פורסם בנבו] מיום 4.1.2011), סע' 14 לפסה"ד, רע"א 187/05 נעמה נסייר נ' עירית נצרת עילית, (לא פורסם, [פורסם בנבו] מיום 20.6.2010)). אומנם אישורי מסירה של מכתבי הדרישה שצירפה העירייה לתגובתה (נספחים 3, 4, 8 ו-10 לתגובה) אינם מהווים פעולת גבייה ממשית לצורך עצירת מרוץ ההתיישנות בהתאם לפסיקה".

עת"מ (מינהליים ת"א) 6979-10-14 **אזולאי ישראל נ' עיריית תל אביב** (פורסם בנבו, 26.08.2015)

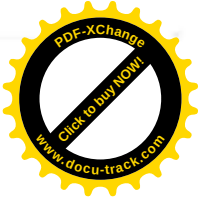
הפרת חובות תום הלב ההגיונות והסבירות:

54. אין צורך לכביר מילים על כך שעל המשיבה בהיותה רשות חלה **חובה מוגברת** לנהוג בסבירות, בהגיונות ובתום לב. עסקינן במושכלות יסוד של השיטה.

"חובת ההגיונות ותום הלב הנדרשת מרשות ציבורית הינה **חובה מוגברת**. ראו דברי כב' השופט זמיר בבג"ץ 97/164 קונטרם בע"מ נ' משרד האוצר, אגף המכס והמע"מ, [פורסם בנבו] (4.2.98) - "אכן פינה היא בדיני המינהל הציבורי שהרשות המינהלית, בהיותה נאמן של הציבור, חייבת לנהוג בהגיונות... חובת ההגיונות חלה על הרשות, בראש ובראשונה, כלפי הציבור. זוהי חובה של נאמן כלפי הנהנה. אך בפועל, כיוון שהציבור מורכב מבני-אדם, החובה אינה חלה רק כלפי הציבור, כגוף ערטילאי, אלא היא חלה גם כלפי כל אדם." וכן ראו דברי בית המשפט בברמ 867/06 מנהל הארנונה בערית חיפה נ. דור אנרגיה (1988) בע"מ [פורסם בנבו] (17.4.08) - "חובת ההגיונות של הרשות הוכרה זה מכבר בפסיקתו של בית משפט זה, והיא לובשת צורות שונות המשתנות בהתאם לנסיבות הקונקרטיות ובהתאם לצרכים המשתנים. ראה גם בג"צ 7542/05 מר גל פורטמן נ' מר מאיר שטרית ([פורסם בנבו], 25.10.2006), סעיף 16 לפסק הדין; וכן יצחק זמיר הסמכות המנהלית כרך א 35-36 (התשנ"ו). " חובת ההגיונות המינהלית - שיסודה במעמדה של הרשות כנאמנה כלפי הציבור - מחמירה יותר מחובת תום-הלב הנדרשת מן הפרט. (בגץ 4422/92 שלמה עפרן נ. מנהל מקרקעי ישראל [פורסם בנבו] (12.8.93))

עת"מ (מינהליים חי') 46962-01-15 **ש. חסוי נ' עיריית חיפה** (פורסם בנבו, 17.05.2015)

55. ובדנן: הימנעותה של המשיבה מלגבות את חובותיה במשך שנים בו בזמן שבאפשרותה היה לגבותם בקלות ובנקל לפני שנים רבות, אינה עולה בקנה אחד עם אף אחד מעקרונות אלה. **רשות**

סבירה, הוגנת, הנהגת בתום לב, הייתה גובה את חובותיה לפני שנים רבות באמצעות הוראת הקבע שניתנה לה לצורך זה, חלף מלהמתין שנים כה ארוכות.

רשלנות :

56. למשיבה קיימת חובת זהירות מושגית כלפי התושבים וגם חובת זהירות קונקרטית.
57. בהימנעותה של המשיבה מלגבות את חובותיה במשך שנים מקום בו באפשרותה היה לעשות זאת בקלות, אינה עולה בקנה אחד עם התנהלות סבירה של רשות שלטונית.
- 58 כתוצאה מהתנהלות זו, נגרמים נזקים לתושבים, שכן הם נדרשים לשלם חובות ישנים נושנים שהם שאין באפשרותם לעמוד על טיבם ושהם הסתמכו על כך שהם כלל אינם קיימים.
59. על כן, מן הדין לקבוע כי בהתנהלותה כאמור ביצעה המשיבה את עוולת הרשלנות כאמור בסעיף 35 לפקודת הנזיקין.

הימנעות המשיבה לגבות את החובות הנוספים במשך שנים מצדירה לכל הפחות את השבת הריבית שהתווספה להם :

60. אף אם יאמר כי המשיבה רשאית לגבות את סכומי הדרי של החובות הנוספים, הרי שבשל כל הטעמים המנויים לעיל, הוספת וגביית ריבית בגינם הינה בלתי מוצדקת בעליל. לא יעלה על הדעת כי מחד יש ביד המשיבה אמצעי תשלום של התושב אך היא לא עושה בו שימוש לצורך גביית חובותיה, ומאידך מחייבת את התושב בתשלומי ריבית נש על חובות אלה.
61. ודוק, לבית המשפט הנכבד הסמכות להפחית ו/או לבטל ו/או להשיב את הריבית במקרים המתאימים :

"אין מחלוקת כי בית המשפט מוסמך להורות על הפחתת הריבית מכוח סמכותו הטבועה (ראו עת"מ (ת"א) 2555/05 שמוחה יוסף נ' עיריית פתח תקווה [פורסם בנבו] (16.07.07), עת"מ (ב"ש) 289/07 אינטל אלקטרוניקה נ' עיריית קרית גת [פורסם בנבו] (12.10.08)), אולם הפחתה זו צריכה להיעשות רק במקרים ראויים ובמסגרת תקיפת החוב עצמו"

עת"מ (מינהליים חיי) 8010-08-14 חצב סחר 1993 בע"מ נ' עיריית עכו (פורסם בנבו,

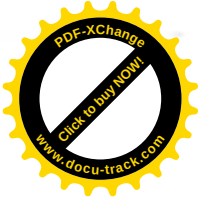
13.04.2015)

כן ראו:

"גם אם תאמר שלמרות זאת יש לראות חוב הקרן כתקף, אין לטעמי מקום להוסיף עליו "ריבית הרשות", שעומדת על שיעור של 0.75% לכל חודש מכח חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה) התש"ם-1980. התכלית שעמדה מאחורי קביעת הריבית בגין חוב בפיגור היתה לשמר את ערך הכסף ולתמרץ חייבים לשלם חובם במועד. **בוודאי שאי הכוונה לאפשר לרשות תשואה על כספי חייבים שלא נית להשיג היום בכל השלעה אלטרנטיבית במשך בבחינת יצירת "תכנית חסכו של הרשות המדומית".** לבית המשפט סמכות להפחית את שיעור הריבית, מכח סמכותו הטבועה (ס' 75 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] תשמ"ד 1984 או מכח ס' 4(ג) לחוק פסיקת ריבית והצמדה התשכ"א 1961 (ראו עא (חי) 1151/00 דוד שטסל ושות' נ עיריית חיפה [פורסם בנבו] (25.2.02)). לעניין השיקולים השונים ראו גם בספרו של רוטטוביץ "ארנונה עירונית" ספר שני (מהדורה חמישית) (2007) עמ' 1174 – "השימוש בסמכות זו ייעשה תו איזו ראוי בי הפגיעה שבעדו השוויון בי נישומי הארנונה השונים לבי אי מילוי חובתה של העירייה על פי חוד והזנחת הגבייה במש שנים כה רבות בעטיים גדל חוב הארנונה. " בבחינת התנהלות הרשות בנסיבותיו של מקרה זה, אני סבורה כי די אם יוסף על סכום הקרן הפרשי הצמדה וריבית כחוק, מה שמביא את הסכום המשוערך לערך של כ- 1834 ₪ ליום מימוש העיקול".

62. בדנן: לא רק שהמשיבה יצרה לעצמה מעין **תכנית חסכו בריבית נש**, אלא שעסקינן במבקשת שמלכתחילה מסרה למשיבה הוראת קבע על מנת שכל חובותיה ישולמו כסדרם ובמועד **וממילא לא הייתה שום טעם ואי זה צודק להשית עליה את "הדנס" הגלום בשיעורה של ריבית הפיגורים**:

"מדברי ההסבר עולה כי לשם המרצת הנישומים לשלם את חובם נקבע כי הריבית החדשית תהא צמודה, דהיינו תתווסף לקרן לאחר שזו הוצמדה למדד. כמו כן הועלה שיעור הריבית מ-4% לשנה ל-0.5% בחודש (שהם 6% לשנה). שני שינויים אלה נועדו למנוע שחיקת **יסוד הדנס שבתשלום הפיגורים** ולהעלאת שיעור הריבית. נראה לכאורה כי המחוקק עשה שינוי משמעותי, ואולם אני סבורה כי מעבר לכך אין לקרוא לכאורה לתוך הסעיף ששונה גם תוספת של חיוב לפי שיטת הריבית דריבית"

ת"צ (מינהליים מרכז) 52342-07-11 בית אגמי חב' לשיוור בע"מ נ' עיריית ראשו לציון
(פורסם בנבו, 27.03.2013).

63. זו אף זו. לא רק שלתשלום הריבית אין שום הצדקה תכליתית והדבר הינו בבחינת עוול, אלא שאותה תוצאה – אי תשלום ריבית/השבת הריבית – הייתה מתקבלת אילו המשיבה הייתה פועלת בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק הריבית הקובע:

זקיפת תשלומים

סכום ששולם לסילוק חובות שונים שאדם חייב לרשות מקומית, ייזר תחילה כנגד תשלום החובה שמועד החיוב שלו הוא המורדם ביותר מבי חובותיו בתוספת תשלומי הפיגורים החלים עליו; לא היה בסכום שניתן כדי סילוקו של תשלום החובה האמור ותשלומי הפיגורים החלים עליו, ינוכה מתשלום החובה חלק השווה ליחס שבין הסכום המשולם לבין סכום תשלום החובה ותשלומי הפיגורים החלים עליו, וכאשר תשלום יתרת תשלום החובה יחושבו עליה תשלומי פיגורים ממועד החיוב המקורי.

64. כלומר, כאשר התקבלו בידי המשיבה סכומי כסף באמצעות הוראות הקבע, על המשיבה היה לזקפם קודם כל לטובת חובות העבר הנתענים (לרבות ריביות הפיגורים שנצברו בהקשרם) ובתוך כך אלה היו נפרעים כבר מזמן ולא היו מצטרפים להם ריביות במשך שנים.

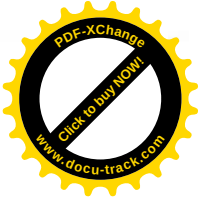
התביעה מעוררת שאלות מהותיות משותפות של משפט ועובדה:

65. סעיף 4 (א) וסעיף 8 (א) 1 לחוק תובענות ייצוגיות קובעים, כי על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תתקבל, יש להראות כי בין המבקשת לבין הקבוצה המיוצגת קיימות שאלות מהותיות משותפות של עובדה ומשפט.

66. אין כל ספק כי גם תנאי זה מתקיים, היות ומן האמור לעיל עולה כי המשיבה לא משלמת יתרת זכות שהרי אצלה: "אין חיה כזאת בכלל..."

67. גם ממכתבה של המשיבה מיום 24.10.19 (נספח י' לעיל) עולה, כי היא אינה חולדת על כ שאי תשלום הריבית והשתהות בגביית ישנים נושנים ה מדיניות דבועה ומוצהרת. על כן, ממילא המבקשת גם הוכיחה קיומה של קבוצה, כדברי בית המשפט הנכבד העליון לאחרונה:

בפסיקה מן העת האחרונה נערכה הבחנה בין "מדיניות מפרה" מצידו של הספק לבין "צבר טעויות נקודתיות" שביצע, תוך שהובהר כי מדיניות מפרה מבססת כשלעצמה קיומה של קבוצה

"ניכר הפער שבין טענה על אודות מדיניות או אופן התנהלות שנוקט בה עוסק, שיש בה משום הפרת הדין, לבין טענה על כך שהוא מרבה לטעות, באופן נקודתי, ובכך מפר את הדין. טענה מ הסוג הראשוני אם היא מוכחת כדבעי הריהי מבססת מיניה וביה דיומה של דבוצת נפגעים – הלא היא כל הצרכנים שכלפיהם הופעלה המדיניות האמורה." (ע"א 2112/17 גרסט נ' 013 נטוויז'ן בע"מ, פסקה 29 (2.9.2018)).

רע"א 3608/18 יפאורה תבורי בע"מ נ' שרונה ברמוחה שודרון (פורסם בנבו, 01.07.2019)

68. אין שום מניעה להכליל במסגרת הקבוצה גם תושבים אשר יתרת הזכות שלהם נוצרה מסיבות אחרות שלא כמו המבקשת וכן תושבים אשר נסיבות יצירת או גביית חובות העבר שונות מנסיבותיה הספציפיות של המבקשת, שכן לא זאת בלבד שלמשיבה לא יגרם שום נזק כתוצאה מכך, אלא שבעיקר הלכה היא שאי חובה על המבקשת להוכיח שיא חברת דבוצה "טיפוסית" ובוודאי שלא שמתדיימים בהלשרה המאפיינים של כל מגזר של חברי הדבוצה:

דא עקא כאשר, כפי שקבעתי לעיל, יש מקום לאשר הגשת תובענה ייצוגית בשל אי-תשלום ריבית על סכומי החזר של תשלומי יתר שמקורם בהנחות שאושרו לתושבים, אי מניעה להרחיב את גדר התובענה הייצוגית כ שהיא תכלול את עניי הריבית על כל סכומי החזר יהיה אשר יהיה מדורו של החזר. שהרי ממה נפשך? אם, כטענת העירייה, מדובר בטעות נקודתית, כי אז אין משמעות מעשית להרחבת גדר התביעה הייצוגית מעבר לתשלומי החזר שמקורם בהנחות שאושרו. לעומת זאת, אם יתברר שלא מדובר בטעות נקודתית, ממילא קיימת הצדקה לבירור הנושא במסגרת של תביעה ייצוגית.

ת"צ 46584-02-15 פטרובי נ' עיריית חדרה, פורסם בנבו (22.2.17).

עוד ראו:

"אל-על טענה כי למבקש אין עילת תביעה אישית, ולמצער כי עילתו שונה מזו של יתר חברי הקבוצה, מאחר שהוא היה מודע לזכותו להחזר של מיסי הנמל, ואף בוצעה השבה חלקית לטובתו. אין חולק כי למבקש עילת תביעה טובה ביחס ליתרת מיסי הנמל שטרם הושבו לו, ובכך די על מנת להקנות לו את האפשרות לתבוע בשם כלל חברי הקבוצה ודוק, עילת התביעה בענייננו אינה הטעיה צרכנית, וממילא אין

המבקש נדרש לשכנע כי הוטעה כיתר חברי הקבוצה על מנת שתקום לו עילת התביעה הקבוצתית. זאת ועוד כבר נדבע כי על מנת שאדם ישמש כמבדש אי הוא נדרש לשכנע כי הוא "חבר לבוצה טיפוסי" לא כל שכ כי מתדיימים בו מאפיינים של כל מגזר מחברי הלבוצה (ראו והשוו: בר"מ 6085/16 עיריית חיפה נ' בכובד ראש בע"מ, [פורסם בנבו] פסקה 7 (27.11.2016); רע"א 2282/15 פסגות קופות גמל ופנסיה בע"מ נ' לילי לוי, [פורסם בנבו] פסקאות 14-16 (8.7.2015)).

ת.צ. 15-01-15049, אס כה נגד אל על נתיבי אוויר פורסם בנבו (19.9.10).

69. ובדנן, השאלות המשותפות העיקריות לחברי הקבוצה הינן, בין היתר:

א. האם על המשיבה לצרף ריבית ליתרות הזכות שהיא משיבה למעלה מ – 30 יום מיום הפניה אליה? (כאמור, אין מחלוקת שהיא אינה משלמת ריבית כעניין שבמדיניות).

ב. האם המשיבה פועלת כדין כאשר היא משתהה בגביית חובותיה בו בזמן שיש בידה אמצעי תשלום?

ג. האם השתהותה מצדיקה את ביטול והשבת החובות שהיא השתהתה בגבייתם או למצער את הריבית שהתווספה להם?

דיימת אפשרות סבירה שהתובענה תוכרע לטובת חברי הלבוצה:

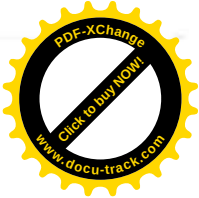
70. סעיף 8 א (1) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי בקשה לאישור תובענה כייצוגית תתקבל באם ימצא בית המשפט הנכבד כי קיימת אפשרות סבירה כי התובענה תתקבל.

71. המבקשת תטען כי כמפורט לעיל, יש בידה עילות תביעה מוצדקות, שכן הלכה למעשה מדובר במדיניות קבועה ומוצהרת של המשיבה אשר נגועה באי חוקיות רבתי.

תובענה ייצוגית הינה הדר היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת:

72. סעיף 8 א (2) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי יש להראות לבית המשפט הנכבד כי תובענה ייצוגית הינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת.

73. עסקינן בקבוצה גדולה מאוד שזהותם אינה ידועה למבקשת וממילא לא ניתן לאגד את חברי הקבוצה לשם הגשת תובענה רגילה, מה גם שקרוב לוודאי שחלק מחברי הקבוצה כלל אינם מודעים לזכויותיהם.

74. עסקינן בנוק בסכום קטן יחסית שנגרם לכל חבר קבוצה שאין כל כדאיות כלכלית להגיש בגינו תובענה רגילה, כך שגם מטעם זה ראוי לברר התובענה כייצוגית. התובענה אינה מצריכה לערוך בירור ספציפי לגבי כל אחד מחברי הקבוצה בנפרד, שכן מסכת העובדתית והמשפטית זהה או למצער דומה מאוד לכולם.

דיימת אפשרות סבירה שעניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב:

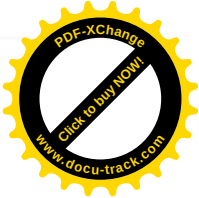
75. המבקשת היא אשתו של ב"כ.
76. המבקשת וב"כ נכונים להשקיע מזמנם וממרחם על מנת לנהל את ההליך בדרך הולמת ולטובת חברי הקבוצה.
77. קיימת חפיפה מוחלטת בין האינטרס של המבקשת לבין האינטרס של כלל חברי הקבוצה, באופן שהצלחת המבקשת בתובענה משמעותה הצלחת חברי הקבוצה.
78. אין כל ספק כי התובענה, המבוססת על מספר עילות, הוגשה בתום לב על ידי המבקשת וכל זאת לאחר שגם פנתה אל המשיבה אך הושבה ריקם.

הסעדים הנתבעים:

סעד כספי:

79. בגין אי תשלום ריבית:
- א. יתרת הזכות נוצרה ביום 13.2.19 והיא הושבה ביום 26.5.19. סכום הריבית שעל המשיבה היה לשלם הינו הסך של 15.05 ₪. על כן, נזקה האישי של המבקשת עומד על הסך של 7.525 ₪ (מחצית הסכום הכולל).

יד' התחשיב מצורף כנספח יד'

ב. אין באפשרות המבקשת לאמוד את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבה לשלם לחברי הקבוצה ריבית בגין יתרות זכות שהשיבה על פי חוק הריבית, וזאת ממועד הפנייה עד מועד התשלום בפועל.

80 בגין גביית החובות הנוספים:

א. נזקה האישי של המבקשת עומד על הסך של 14.005 ₪ (שהינו מחצית הסכום המצרפי של החובות הנוספים שנגבה ממנה: "מים עירייה" בסך של 7.33 ₪ + "מד מים" בסך של 0.25 ₪ + "ביוב עירייה" בסך של 3.41 ₪ + "אגרת גבייה" בסך של 0.47 ₪ + "עיקול טאבו" בסך של 0.37 ₪ + "חוב ארנונה" בסך של 16.18 ₪).

ב. אין באפשרות המבקשת לאמוד את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבה להשיב לחברי הקבוצה את סכום החובות שהתהתה בגבייתם, כשסכומים אלה נושאים ריבית והצמדה בהתאם לחוק הריבית לכל המאוחר ממועד הגשת בקשת האישור דן ועד להשבתם בפועל.

81. לחילופין, בגין גביית הריבית בגין החובות הנוספים:

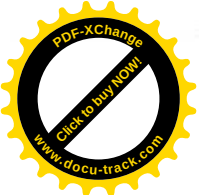
א. כפי שעולה מדפי החשבון, נזקה האישי של המבקשת עומד על הסך של 10.285 ₪ (מחצית הסכום המצרפי של 3.81 ₪ בגין "מים עירייה" + 0.13 ₪ בגין "מד מים" + 1.7 ₪ בגין "ביוב עירייה" + 0.24 ₪ בגין "אגרת גבייה" + 0.2 ₪ עבור "עיקול טאבו" + 14.49 ₪ "חוב ארנונה").

ב. אין באפשרות המבקשת לאמוד את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבה להשיב לחברי הקבוצה את סכומי הריבית שהוסיפה על החובות הנוספים (או כל חוב עבר אחר שלא נגבה במועדו), כשסכומים אלה נושאים ריבית והצמדה בהתאם לחוק הריבית לכל המאוחר ממועד בקשת האישור דן ועד להשבתם בפועל.

צו עשה:

82. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבה:

א. לשלם ריבית על יתרות הזכות, ככל והיא מושבת לתושב למעלה מ – 30 יום מיום פנייתו אליה

ב. לגבות את חובותיה הנטענים באמצעות אמצעי התשלום הקיים בידיה ובוודאי שלא להוסיף עליהם ריבית.

83. יהא זה מן הדין ומן הצדק לקבל את הבקשה.

אסף כהן, עו"ד
ב"כ המבקשת